

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/154/2025
Identifikačné číslo spisu:	1318201288
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1318201288.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: T.. U.. Ľ. M., I., narodený XX. P. XXXX, W., P. XX, zastúpený advokátom JUDr. Milanom Fulecom, Bratislava, Živnostenská 2, proti žalovanému: News and Media Holding a.s, so sídlom Bratislava, Einsteinova 25, IČO: 47 256 281, zastúpený advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom Bratislava, Einsteinova 25, Digital Park II, o ochranu osobnosti spojenú s uložením povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.596,96 eura, pôvodne vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15C/13/2018 a v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-15C/13/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2023 sp. zn. 14Co/58/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2023, č.k. 14Co/58/2020 - 527 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Pôvodne Okresný súd Bratislava III v poradí prvým rozsudkom zo dňa 02. apríla 2008, č.k. 27C/31/2001-127 uložil žalovanému povinnosť zverejniť ospravedlnenie v znení uvedenom v predmetnom rozsudku (výrok I.). Zamietol žalobu v časti uloženia povinnosti žalovanému zverejniť v uvedenom ospravedlnení uplatnený nasledovný text: „Nevedel o tom, alebo v tom bolo niečo iné? O krátky čas sa z Ľ. M. stal síce exminister, pretože ho odvolali, jeho rozhodnutie zostalo však v platnosti. V kuloároch sa potom začalo povrávať, že k jeho odvolaniu prispel aj škandalózný list.“ (výrok II.). Ďalej zamietol žalobu v časti výrazu „Žalovaný...“ a v časti slovného spojenia „...za túto chybu...“ vo formulácii vety obsiahnutej v uplatnenom ospravedlnení: „Žalovaný SPOLOČNOSŤ 7 PLUS s. r. o., vydavateľ týždenníka PLUS 7 DNÍ sa T.. U.. Ľ. M., I., za túto chybu ospravedľuje.“ (výrok III.). Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 500.000 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.) a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť JUDr. Milanovi Fulecovi, advokátovi náhradu trov konania žalobcu 109.497 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok V.). Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v časti II. a III. výroku dňa 07. 10. 2008 a v časti I. výroku dňa 16. 12. 2014 a vykonateľnosť dňa 01. 01. 2015.

2. Krajský súd v Bratislave (v poradí prvým) rozsudkom zo dňa 08. júna 2010, č.k. 14Co/56/2009-216,

v spojení s opravným uznesením zo dňa 15. marca 2011, č.k. 14Co/56/2009- 251 rozhodol o včas podanom odvolaní žalovaného proti častiam rozsudku, ktorými sa mu ukladá povinnosť zverejniť ospravedlnenie, zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach zmenil a žalobu zamietol. Nestotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie, čo do základu sporu, že predmetný článok nedôvodne a závažným spôsobom zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 976,57 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30. júna 2011, sp. zn. 2Cdo/71/2011 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že odvolací súd si nezadovážil rovnocenný zákonný procesný základ pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle ust. § 132 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení platnom a účinnom do 30. 06. 2016, a preto sú jeho skutkové a naň nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné.

4. Krajský súd v Bratislave (v poradí druhým) rozsudkom zo dňa 13. novembra 2012, č.k. 14Co/374/2011-279 rozsudok súdu prvej inštancie opätovne zmenil tak, že žalobu v napadnutých častiach zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 976,57 eura. Náhradu trov dovolacieho konania žalovanému nepriznal. Odvolací súd sa ani po zopakovaní dokazovania nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie, čo do základu sporu, že výroky v predmetnom článku uverejnenom dňa 31. 08. 1998 v týždenníku PLUS 7 DNÍ boli objektívne spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Navyše mal za to, že žalovaný v odvolacom konaní vzniesol dôvodnú námietku premlčania nároku žalobcu na priznanie peňažnej satisfakcie, a preto aj v prípade, že by bol žalobca úspešný, čo do základu sporu, náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch by mu nemohla byť priznaná, keďže toto právo je v zmysle ust. § 101 OZ premlčané (článok bol publikovaný dňa 31. 08. 1998, žalobca podal žalobu dňa 18. 10. 2001).

5. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 12. júna 2014, sp. zn. 2Cdo/217/2013 rozsudok odvolacieho súdu z 13. novembra 2012 sp. zn. 14Co/374/2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd konštatoval, že aj keď odvolací súd v danom prípade použil náležité ustanovenia zákona, napriek tomu dospel k nesprávnym právnym záverom. Dovolací súd sám pristúpil k posúdeniu spôsobilosti predmetného článku zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby - žalobcu, pričom dospel k záveru, že predmetný článok treba považovať za neprípustný zásah do osobnostných práv žalobcu.

6. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, ktorý bol podľa § 243d ods. 1 veta druhá OSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, rozhodol vo veci (v poradí tretím) rozsudkom č.k. 14Co/541/2014-333 zo dňa 14. októbra 2014 tak, že v zmysle § 219 ods. 1 OSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o povinnosti spoločnosti SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, a. s., Bratislava, IČO: 31 347 291 (právneho predchodcu žalovaného) uverejniť ospravedlnenie. K otázke premlčania nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (na peňažnú satisfakciu), dovolací súd nezaujal vo svojom rozhodnutí zo dňa 12. júna 2014, sp. zn. 2Cdo/217/2013 žiadny právny názor. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že námietka premlčania v tejto veci odporuje dobrým mravom, lebo ju žalovaný vzniesol až v roku 2010, t.j. po 9 rokoch súdneho konania, čím došlo k zneužitiu práva na úkor žalobcu. Podľa odvolacieho súdu dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní nemožno považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ, pretože ide o legitímnu obranu účastníka v spore zákonom predpokladaným spôsobom. Preto odvolací súd aj zotrval na svojom právnom názore, že toto právo žalobcu je premlčané vzhľadom na účinne vznesenú námietku, a nemožno ho žalobcovi priznať. Z uvedeného dôvodu rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 16.596,96 eura (500.000 Sk) opätovne zmenil podľa § 220 OSP tak, že návrh žalobcu zamietol. Výrok o náhrade trov konania v napadnutom rozsudku odvolací súd zmenil tak, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Zároveň rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

7. Na dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 14. októbra 2014, sp. zn. 14Co/541/2014 v časti, v ktorej odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v znení opravných uznesení vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 16 596,96 eura (500.000 Sk) titulom nemajetkovej ujmy zmenil a žalobu zamietol, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30. júna 2016 sp. zn. 2Cdo/313/2015 rozsudok odvolacieho súdu zo 14. októbra 2014 č.k. 14Co/541/2014-333 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dovolací súd okrem iného uviedol, že aj keď odvolací súd správne konštatoval, že žalobca svoju žalobu podal na súde až po uplynutí premľacej doby, nedostatočne sa však zaoberal námietkou žalobcu týkajúcou sa rozporu vznesenej námietky premľania s dobrými mravmi. Pre posúdenie danej veci je prvoradá zodpovedanie otázky, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v podobe zamietnutia náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu premľania nároku nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu ako dovolateľa, že až v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/278/2007 z 25. septembra 2008 bol prvýkrát Najvyšším súdom Slovenskej republiky vyslovený názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premľuje, čo fakticky vytvára nerovnosť medzi účastníkmi konania. Dovolateľ podal žalobu v dobrej viere, že jeho právo premľané nie je a k odstráneniu tohto nerovného postavenia je preto súd oprávnený prihliadať i konštatovaním, že uplatnenie námietky premľania je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolateľovi je potrebné poskytnúť ochranu jeho základných práv aplikáciou ustanovenia § 3 ods. 1 OZ a posúdiť námietku premľania vznesenú žalovaným ako neopodstatnenú, pretože je v rozpore s dobrými mravmi (je nemravnou).

8. Po vrátení veci odvolaciemu súdu dňa 21. októbra 2016 (č. l. 369 spisu), tento vo veci ďalej konal. Rozhodnutím dovolacieho súdu zo dňa 30. júna 2016 sp. zn. 2Cdo/313/2015 sa vec vrátila do štádia, kedy odvolací súd musel nanovo prejednať odvolanie žalovaného súvisiace s priznanou náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch (rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa povinnosti uloženej žalovanému zverejniť ospravedlnenie nebolo predmetom odvolacieho konania; v uvedenej časti nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť dňa 16. 12. 2014 a vykonateľnosť dňa 01. 01. 2015).

9. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, ktorý bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, rozhodol vo veci (v poradí štvrtým) rozhodnutím, keď uznesením č.k. 14Co/418/2016-370 zo dňa 28. novembra 2017, rozsudok Okresného súdu Bratislava III č.k. 27C/31/2001-127 zo dňa 02. apríla 2008, v znení opravných uznesení č.k. 27C/31/2001-180 zo dňa 19. 09. 2008, a č.k. 27C/31/2001-198 zo dňa 08. 01. 2009, v napadnutej časti, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 500.000 Sk a v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 109.497 Sk zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení uznesenia uviedol, že rozhodnutie je treba v napadnutej časti zrušiť, lebo je predčasné, nakoľko súd prvej inštancie riadne nezistil skutkový stav veci, čím došlo aj k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozsudku týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy je nepostačujúce, nepresvedčivé a rozsudok je v tejto časti aj nepreskúmateľný. Čo sa týka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v konaní o ochranu osobnosti sa od žalobcu vyžaduje, aby preukázal (uniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia), že v dôsledku neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv nie je postačujúcim priznaním morálna satisfakcia najmä preto, že v značnej miere bola znížená jeho dôstojnosť ako osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti. V súdnej praxi Najvyššieho súdu SR bolo opakovane vyslovené, že „pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiacia o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/15/2003). Ako vyplýva z obsahu spisu v prejednávanej veci, súd prvej inštancie však nevykonal žiadne dokazovanie ohľadne zníženia dôstojnosti alebo vážnosti žalobcu v značnej miere a príčinnej súvislosti - kauzálneho nexusu - medzi neoprávneným zásahom a vznikom takejto nemajetkovej ujmy, kedy nepostačuje vzhľadom na intenzitu zásahu a ním spôsobenú

nemajetkovú ujmu na osobnosti iba priznanie morálnej satisfakcie (ktorá má podľa zákona prednosť), hoci iba takýto výklad ustanovení § 13 ods. 2 a 3 OZ zodpovedá ich účelu a zmyslu. Možno potom tiež konštatovať, že súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď sa uspokojil iba s tvrdením žalobcu o existencii nepriaznivých následkov vzniknutých voči jeho osobe v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom žalovaného, hoci v konaní ani neboli predložené, resp. navrhnuté relevantné dôkazy, ktorými by sa preukázalo, že zásah do osobnostných práv žalobcu vyvolal tie - ktoré konkrétne následky. Až na základe riadneho dokazovania o tvrdených následkoch, možno potom spravodlivo vyhodnotiť, či zadostučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 OZ (uverejnenie ospravedlnenia) je postačujúcim, alebo či v prejednávanej veci okrem ospravedlnenia, je na mieste aj priznanie primeraného zadostučinenia v peniazoch. Výška zadostučinenia v peniazoch však v takom prípade musí byť primeraná aj z hľadiska nevyhnutnosti zachovania primeraného a rozumného zohľadnenia a vyváženia záujmov všetkých zúčastnených strán. Vzhľadom na zistené pochybenia v postupe súdu prvej inštancie, náprava ktorých si vyžaduje doplnenie dokazovania a opätovné vyhodnotenie skutkového stavu, nemožno na základe odvolania žalovaného rozhodnúť v merite veci o požadovanom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok v uvedenej časti zrušil spolu so súvisiacim výrokom o náhrade trov konania, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie sa bude riadne zaoberať tým, či vo veci nie je postačujúcim uverejnenie ospravedlnenia, a zároveň, či sú splnené zákonné predpoklady aj na postup podľa § 13 ods. 2 OZ. K sporným skutočnostiam súd prvej inštancie prípadne doplní dokazovanie v zmysle návrhov strán sporu, vo veci opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

10. Súd prvej inštancie opätovne rozhodol vo veci rozsudkom zo dňa 09. novembra 2018, č.k. 15C/13/2018-452 (ďalej aj „rozsudok súdu prvej inštancie“) a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 16.596,96 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zistený skutkový stav právne posúdil podľa § 3 ods. 1, § 13 ods. 1 až 3, § 100 ods. 1, § 101, § 122 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, čl. 19 ods. 1, čl. 10 ods. 1 a 2, čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR, § 12 ods. 1 písm. a) a § 30 zákona č. 73/1995 Z.z. o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky, podľa § 1, § 2, § 12 až § 14, § 15 až § 20 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády SR č. 278/2017, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2018.

10.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že podľa súdu prvej inštancie žaloba aj v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bola podaná dôvodne, keď k zásahu do v žalobe uvedených osobnostných práv žalobcu došlo spôsobom uvedeným ďalej. Súd prvej inštancie sa zaoberal právnym posúdením osoby verejného záujmu, uviedol, že k stretu práva na slobodný prejav a práv na osobnúnosť a dobrú povesť sa v poslednom období komplexne vyjadril Ústavný súd Českej republiky Nálezom zo dňa 11. 11. 2005 sp. zn. I. ÚS 453/03. Dospel k záveru, že žalobca je osobou absolútneho verejného záujmu, ako predstaviteľ jednej z troch mocí v štáte, s čím je samozrejme spojené mimoriadne citlivé spoločenské vnímanie jeho osoby, resp. jej prejavov správania sa spoločnosťou, napríklad aj prostredníctvom médií, problematika páchania trestnej činnosti korupcie a zneužívania právomoci verejného činiteľa v orgánoch verejnej moci, resp. ich predstaviteľov súvisiacou s podsvetím, narkomafiou, ako organizovaným zločinom je vecou verejnou, a to z dôvodu spoločenskej závažnosti a mimoriadne negatívneho a citlivého spoločenského vnímania, obchod s narkotikami a stýkanie sa s osobami obchodujúcimi s nimi spoločnosť vníma mimoriadne negatívne. Žalobca bol v článku jednoznačne a nepochybne identifikovateľný, česť a ľudská dôstojnosť žalobcu bola diskutovaná v skutkovo posunutých rovinách, pričom štát musí chrániť predstaviteľov jeho orgánov pred neodôvodneným osočovaním, tento príspevok žiadnym spôsobom neprispel k spoločenskej diskusii v demokratickej spoločnosti o uvedenej veci verejnej, resp. veci všeobecného záujmu, pričom taktiež nebol po obsahovej a formálnej stránke kritikou žalobcu, keďže kritika ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť zásahu do osobnostných práv musí v zásade vychádzať z pravdivých informácií, navyše z obsahu článku ani nevyplýva úmysel jeho autorky kritizovať žalobcu. Konštatoval, že išlo o neopodstatnený, ničím podložený útok žalovaného na žalobcu ako bývalého ministra vnútra a že išlo o útok mimoriadnej sily a intenzity. Zdôraznil aj celkový negatívny dojem plynúci voči žalobcovi z článku. Ďalej poukázal, že pokiaľ žalobca bol ako minister vnútra spájaný páchaním trestnej činnosti, korupcie s

podsvetím, narkomafiou, ako organizovaným zločinom, tak jeho česť a povest' sú pošpinené navždy a už sa nikdy „neočistí“. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že došlo i k naplneniu § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže zadost'učinenie v podobe ospravedlnenia nie je postačujúce z dôvodu, že bola v značnej miere znížená vážnosť žalobcu v spoločnosti, tak ako to vyplýva z analýzy pod bodmi 38. až 75. rozsudku súdu prvej inštancie.

10.2. K závažnosti vzniknutej ujmy, ku ktorej súd prvej inštancie v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliadne pri určení výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie uviedol, že samotná závažnosť vzniknutej ujmy už priamo vyplýva z doposiaľ uvedenej analýzy, ako aj nadväzujúcej časti odôvodnenia, a to bez ohľadu na vznik konkrétnych následkov, resp. dopadov zásahu. K významu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka považoval za potrebné poukázať na to, že plní v podstate rovnakú funkciu ako primerané zadost'učinenie v zmysle čl. 127 Ústavy a spravodlivé zadost'učinenie v zmysle článku 41 Dohovoru. Podmienkou priznania materiálnej satisfakcie je nemajetková ujma, ktorá je spôsobilá v značnej miere znížiť dôstojnosť občana alebo jeho vážnosť v spoločnosti. Vo väčšine prípadov je zisťovanie konkrétnych následkov zásahu do práva na ochranu osobnosti veľmi ťažké a vzhľadom na špecifickosti prejednávanej veci ich v podstate ani nie je možné zistiť. Za základné kritérium pre rozhodovanie o priznaní primeraného zadost'učinenia možno označiť právny názor Ústavného súdu SR: „Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu“. (I. ÚS 15/02)

10.3. Súd prvej inštancie prezentoval názor, že zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti v značnej miere nemusí exaktne vôbec nastať, aby bolo úspešne uplatnené právo na ochranu osobnosti, ale bude k nemu postačovať, ak zásah bol objektívne spôsobilý znížiť dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti v značnej miere. Spoločnosť vymedzená len v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby by bola totiž vymedzená len veľmi úzko, spoločnosť v zmysle § 13 ods. 2 OZ. je chápaná širšie a v prípade napríklad uverejnenia článku v periodiku ju predstavuje čitateľská obec, ktorej veľkosť je daná tým, či ide o periodikum s regionálnou pôsobnosťou alebo s celoštátnou pôsobnosťou, prípadne špecializáciu periodika, teda sú to čitatelia, ktorí sú v neporovnateľnej väčšine oproti počtu osôb z rodinného, pracovného, či iného prostredia fyzickej osoby, ich identita je neznáma a neznáma aj zostane, a preto dokazovaním nikdy nebude možné zistiť ich reakciu, sú to ďalej tí členovia spoločnosti, ktorí síce nečítali článok, ale čitatelia im o ňom povedali, napríklad v prípade atraktivity témy článku a tí všetci si myslia alebo môžu myslieť o fyzickej osobe na základe prečítaného niečo negatívne, pričom ich prípadnú reakciu súd prvej inštancie predpokladá vzhľadom k obsahu samotného článku, teda podľa jeho názoru zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti v značnej miere pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti stačí súdu predpokladať bez nutnosti dokazovania konkrétnych následných reakcií vyvolaných zásahom v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Bolo by predsa právne absurdné, aby súd výsluchom svedkov z rodinného, pracovného, či iného prostredia fyzickej osoby, ktorí majú spravidla k nej pozitívny vzťah, zistil, že k zníženiu jej dôstojnosti alebo vážnosti osoby v spoločnosti v značnej miere nedošlo, žalobu v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy by teda zamietol, hoci zásah do jej osobnostných práv by bol uvedený celoštátnym televíznym vysielaním alebo periodikom s celoštátnou pôsobnosťou, to by však súd považoval za právne irelevantné. Takto je to ale vlastne judikované citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/15/03. Okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ku ktorým súd prvej inštancie v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka taktiež prihliadne pri určení výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, videl v širokej publicite neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu, keďže periodikum PLUS 7 DNÍ je periodikom s celoslovenskou pôsobnosťou a jeho čitateľská obľúbenosť je zvlášť vysoká a médiami často prezentovaná, pričom podľa názoru súdu prvej inštancie obdobne v zmysle citovaného rozsudku sp. zn. 1Co/15/97 možno uvažovať i v tomto prípade, kedy článok bol uverejnený v periodiku s celoslovenskou pôsobnosťou, teda treba vychádzať z toho, že neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu mal značne širokú publicitu a ďalej vo významnom spoločenskom postavení žalobcu ako ministra vnútra, s dôrazom na to, že ide o osobu stojacu na čele rezortu bojujúceho s trestnou činnosťou osôb, „teda aj s W. X.“, člena vlády, ústavného činiteľa, aj keď v čase uverejnenia článku ním už nebol, avšak článok sa

týkal jeho pôsobenia ako ministra vnútra.

10.4. V ďalšej časti odôvodnenia súd prvej inštalácie analyzoval skutočnosti, či morálna satisfakcia bola v tomto prípade postačujúca, resp. či je dôvodné aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ako už uviedol, žalobcovi bola priznaná morálna satisfakcia v podobe uverejnenia ospravedlnenia. Pri posudzovaní, či je v tomto prípade postačujúce priznanie morálnej satisfakcie, súd prvej inštalácie vychádzal z jej samotnej podoby, a to do akej miery vyjadruje samotný zásah. Konštatoval, že text ospravedlnenia vyjadruje rámcovo samotné jadro zásahu, t.j. identifikáciu článku a identifikáciu samotných viet, za ktoré sa má žalovaný ospravedlniť. Samotný text ospravedlnenia je plným vyjadrením zásahu do osobnostných práv žalobcu z hľadiska priznania morálnej satisfakcie. Ako vyplýva z bodov 38. až 75. rozsudku súdu prvej inštalácie, nemôže byť ospravedlnenie postačujúce. Aj keby žalobca žaloval len priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd prvej inštalácie by žalobe vyhovel.

10.5. Ďalej sa súd prvej inštalácie zaoberal právnym názorom odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení (konkrétne v bode 17. zrušujúceho uznesenia, resp. citovaného v bode 27. odôvodnenia rozsudku), a to aplikáciou rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/15/2003, teda že „pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiacia o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.“ Uvedené rozhodnutie je obsahovo jednoznačné. Je to v podstate jednoznačný výklad § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ. A je to jediný dôvod, pre ktorý môže byť priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštalácie nesúhlasil s takýmto výkladom, keďže športovou terminológiou vyjadrené - „počas zápasu sa zmenili pravidlá hry.“ „Zápas“ začal podaním žaloby v roku 2001 a k „zmene pravidiel hry“ došlo v roku 2003 uvedeným obsahovo jednoznačným rozhodnutím NS SR v zmysle bodov 120. a 121., teda po dvoch rokoch. Obsahom tohto rozhodnutia je to, že pokiaľ žalobca uvedené skutočnosti nepreukáže, súd musí žalobu zamietnuť a uložiť povinnosť žalobcovi zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. Avšak v súčasnosti je právny stav taký, že žalobca mal podať návrh na zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP účinného od 01. 07. 2016. Pokiaľ by ho nepodal, súd by musel žalobu zamietnuť a žalovanému nahradiť trovy konania. A pokiaľ by ho podal a súd by zmenu žaloby nepripustil v zmysle § 143 ods. 1 CSP, tak musí žalobu zamietnuť a uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania. V podstate žalobcovi by neostalo nič iné, ako zobrať žalobu späť a zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. A takýto právny stav je ďalšia „zmena pravidiel hry počas zápasu.“ Súd prvej inštalácie poukázal na to, že na takúto právnu situáciu nebol aplikovateľný § 95 ods. 1 vety prvej OSP účinného do 30. 06. 2016 a uvedené rozhodnutie NS SR by sa dalo použiť ako výkladové pravidlo, ale uvedená úprava § 140 ods. 2 CSP je oproti úprave § 95 ods. 1 vety prvej OSP precizovaná a nedáva žalobcovi inú možnosť ako ju aplikovať, teda podať návrh na zmenu žaloby. Je teda možné bez akejkoľvek pochybnosti konštatovať, že žalobca sa dostal v podstate do pre neho právne neriešiteľnej situácie, vyúsťujúcej do zamietnutia žaloby. To znamená, že žalovanému by „pomohlo“ uvedené rozhodnutie NS SR v nadväznosti na § 140 ods. 2 CSP. Takéto právne riešenie však možné nie je, pretože existuje aj „právo ekvity“, teda „právo na spravodlivosť.“ A výklad v zmysle bodu 134. odporuje uvedenému právu. Žalobca je právne odkázaný na návrh na zmenu žaloby, očakávanie rozhodnutia súdu o tomto návrhu a následne, ak by súd vyhovel takému návrhu a preukázovanie niečoho, čo už ani v podstate po 18 rokoch nie je možné preukázať. A takýto výklad uvedeného práva nie je vo svojej podstate „rozpor s dobrými mravmi“, tu sa nechoval „nemravne“ ani NS SR a takisto ani zákonodarca. „Právo ekvity“, teda „právo na spravodlivosť“ je širší pojem ako „právo písané“, od ktorého sa súd síce môže v určitých prípadoch odchýliť, ale toto nie je ten prípad. „Právo písané“ je vo svojej podstate „právo objektívne“ a nemusí v zásade vyjadrovať „spravodlivosť.“ „Dať spravodlivosť“ znamená nezabrániť žalobcovi domôcť sa ekvity, teda spravodlivosti, čo znamená vyložiť právo tak, aby neutrpel ujmu domôcť sa spravodlivosti vznikom skutočností, ktoré nemohol ovplyvniť a ktoré ho vystavujú prakticky istote neúspechu v konaní. Na základe uvedenej analýzy súd prvej inštalácie neprihliadol k uvedenému rozhodnutiu NS SR a uviedol, že uvedené rozhodnutie je pre ochranu osobnosti priam absurdný výklad práva pri už uvedenej konštatácii, že ide o jediné kritérium naplnenia § 13 ods. 2 a 3 OZ. Do uvedeného

rozhodnutia NS SR sa vyvolanie následkov nevyžadovalo, a to bol dôvod prijatia tohto výkladového pravidla. Skutkové naplnenie uvedeného rozhodnutia NS SR by bolo pre žalobcu nerealizovateľné, najmä po 18 rokoch konania, on stratil akúkoľvek možnosť byť úspešný v súdnom konaní, lebo on tie dôkazy už ani nie je schopný predložiť, zmizla akákoľvek „rovnosť zbraní pred súdom,“ vlastne mu bolo odňaté právo na prístup k súdu.

10.6. Za ďalšiu právnu skutočnosť, ktorú možno podľa súdu prvej inštancie označiť ako „zmenu pravidiel počas zápasu,“ možno označiť žalovaným namietnuté premľčanie, ktorou žalobcovi bola rovnako odopretá „rovnosť zbraní pred súdom“ a odňaté právo na prístup k súdu. A skutočne by sa žalovaný premľčania aj dovolal. Článok bol totiž uverejnený v periodiku, ktoré vyšlo dňa 31. 08. 1998, všeobecná trojročná premľčacia lehota začala plynúť dňa 01. 09. 1998 a skončila sa dňom 03. 09. 2001, keďže deň 01. 09. 2001 pripadol na sobotu, žaloba bola podaná dňa 18. 10. 2001, žalobca teda podal žalobu po lehote. Žalovaný by sa teda premľčania dovolal, následne by súd žalobu zamietol a žalobcovi uložil zaplatiť žalovanému nahradiť trovy konania, pokiaľ by žalobu nevzal celkom späť, pričom súd by mu taktiež uložil nahradiť žalovanému trovy konania, resp. by žalobu možno ani nepodal. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je možné požadovať od účinnosti zákona č. 87/1990 Zb. dňa 28. 03. 1990. V Českej republike bol právne rozhodujúcim pre posúdenie premľčania až rozsudok občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky v Brne dňa 12. 11. 2008, ktorý definitívne presadil názor, ktorý bol predtým prijatý na pojednávaní kolégia dňa 14. 11. 2007 a publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk (R 4/2008), podľa ktorého sa náhrada nemajetkovej ujmy premľčuje vo všeobecnej trojročnej lehote, čím bol odstránený dlhoročný rozpor v judikatúre českých súdov. Súd prvej inštancie poukázal na právnu vetu rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/3161/2008 zo dňa 12. 11. 2008, ktorá znie nasledovne: „Ak je obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy požiadavka na zaplatenie peňažnej čiastky, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Prípustnosť námietky premľčania proti takému nároku umožňuje prihliadnuť k obmedzeným možnostiam presaditeľnosti práva a ochrany proti nemu. Je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí povahu nároku určujúcim, či sa uplatní všeobecný právny inštitút /premlčanie/ oslabujúci jeho vymáhateľnosť v závislosti na okamihu jeho uplatnenia na súde /a okrem toho na dispozitívnom správaní i žalovaného/.“ Na Slovensku rozdielna judikatúra súdov ohľadne premľčania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zaznamenaná nebola, ale v roku 2007 NS SR rozsudkom sp. zn. 2Cdo/278/2007, ZSP 75/2008 vyslovil, že „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby je právom majetkovej povahy, ktoré sa premľčuje.“ Obe uvedené rozhodnutia pochádzajú z obdobia šiestich, siedmich rokov po podaní žaloby. Je zrejmé, že žalobca nemal dôvod mať obavy, že by podával žalobu po uplynutí trojročnej premľčacej lehoty. Žalobca ale nemohol predpokladať takýto výkladový vývoj právneho inštitútu premľčania pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom mohlo dôjsť aj k takej situácii, že by v priebehu súdneho konania počas priebehu premľčacej lehoty sa objavili tie dopady v zmysle uvedeného rozhodnutia NS SR a žalobca už v súdnom konaní nemohol právne urobiť nič pre úspech v konaní, tým, že by nemohol podať návrh na zmenu žaloby a vlastne aj takto by mu bola odopretá „rovnosť zbraní pred súdom“ a právo na prístup k súdu. A preto súd prvej inštancie neprihliadol na žalovaným vznesenú námietku premľčania. Neakceptoval teda v tomto prípade uvedenú judikatúru, čím „dáva“ žalobcovi „spravodlivosť“ na základe nemu predchádzajúcej analýzy. Súd prvej inštancie sa pristavil pri samotnom uplatnení námietky premľčania žalovaným, konštatoval, že žalovaný sa touto námietkou hmotnoprávne „len“ bránil, čo mu nemožno právne vytýkať. Rovnako tak zo znenia ustanovení zákona o advokácii je zrejmé, že bolo povinnosťou advokáta ju uplatniť. Nemožno teda žalovanému, resp. jeho zástupcovi právne vytknúť, že by sa jej uplatnením choval v rozpore s dobrými mravmi, teda „nemravne,“ ale žalobcovi tým bola odňatá „rovnosť zbraní pred súdom“ a právo na prístup k súdu. Čo sa týka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v takom rozsahu, že by to bolo pre žalovaného „ničivé.“ Súd prvej inštancie uviedol právne ustanovenia zákona o obetiach trestných činov, z ktorých je zrejмый predmet úpravy, rozsah odškodnenia a konanie o poskytnutí odškodnenia. Z nich je zrejмый prísne vymedzenie pojmov a ich exaktný výklad nepripúšťajúci odchýlenie. Ich úprava je úplne odlišná od princípov priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd prvej inštancie pre úplnosť poukázal na ustanovenie § 13 cit. zák., podľa ktorého celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. V tomto prípade ide o sumu 24.000 eur, čo je suma značne vyššia

ako priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri ochrane osobnosti výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch hranicu nemá, výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má byť primeraná a môže byť aj oveľa vyššia ako päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch rozhodne nie je pre žalovaného „finančne likvidačná.“ Pokiaľ sa žalovaný domnieval, že áno, tak mal predložiť výsledky finančného hospodárenia, následne by ho posúdil znalec a v znaleckom posudku by odpovedal súdu na otázku, či je pre žalovaného, ktorý má 23 predmetov činností, uvedená suma ekonomicky neúnosná. Takýto dôkaz však zástupca žalovaného vykonať nenavrhol, takže súd prvej inštancie by ho aj tak vykonať nemohol. Je pravdou, že aj keby bol dôvod na priznanie mimoriadne vysokej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak súd prvej inštancie by mal zohľadniť „kúpnu silu“ sumy, ktorú má v úmysle priznať a korigovať ju smerom dole. Ale k tomu, aby žalobca nevyplácal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch môže prispieť v prvom rade on sám, ktorého predmetom činnosti je vydateľská činnosť, a to tým, že bude usmerňovať jednotlivé médiá, ktoré mu „patria,“ aby svoju činnosť vykonávali tak, aby nedochádzalo k zbytočným žalobám na ochranu osobnosti, hoci sa tomu samozrejme plne zabrániť nedá, teda, aby napríklad uverejňovali také články, ktoré nebudú „zbytočnými“ zásahmi do osobnostných práv fyzických osôb a ktoré budú generovať súdne konania. Má možnosť ovplyvniť prácu šéfredaktorov periodík na skvalitnenie práce redaktorov, samozrejme nie na úkor slobody tlače. Ide o jeho zodpovednosť voči sebe aj verejnosti, aby sa na mediálnom trhu správal tak, aký bol základ jeho vzniku, teda zlúčenie piatich spoločností, ktoré sa zaoberali vydateľskou činnosťou. Súd prvej inštancie zámerne na úplný záver odôvodnenia poukázal na podstatnú skutočnosť týkajúcu sa osoby žalobcu ako vtedajšieho ministra vnútra Slovenskej republiky, teda osoby politicky orientovanej. A to z toho dôvodu, aby právna charakteristika jeho „osoby“ ako „osoby verejného záujmu,“ tak ako ju súd analyzoval, nezanikla v tom, že práve to, že ide o osobu verejného záujmu, tak musí zniesť kdejaký kopanec od médií, lebo „oni sú oprávnené a vlastne povinné poukazovať“ a „on je len povinný to znášať.“ Je to práve naopak. Práve takáto osoba verejného záujmu, ako je minister vnútra, požíva zvýšenú právnu ochranu pred ničím nepodloženými, nepravdivými informáciami analyzovaného charakteru. A o to závažnejší je zásah do osobnostných práv žalobcu. Na základe celej analýzy odôvodnenia rozsudku v bodoch 38. až 189. súd prvej inštancie zotrval na svojom pôvodnom rozhodnutí a priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 16.596,96 eura.

10.7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 28. marca 2023, č.k. 14Co/58/2020 - 527 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v napadnutej časti zamietol a zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

11.1. Odvolací súd v prvom rade poukázal na to, že súd prvej inštancie opätovne, v úplnom rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu, rozsudkom z 09. 11. 2018, č.k. 15C/13/2018-452 žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.596,96 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom v rozpore so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu, celkom svojvoľne, rozhodol bez vykonania akéhokoľvek relevantného dokazovania. Považoval za dôvodné námietky žalovaného, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP a odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno vyhodnotiť inak, ako celkom zjavne zmätočné, nesprávne a najmä ignorujúce záväzné právne názory nadriadeného súdu. Ďalej dôvodil, že v preskúmvanej veci žalobca v podanej žalobe, ako aj v následných vyjadreniach, pokiaľ ide o odvolaní napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch odôvodňoval len stručnými a všeobecnými skutkovými tvrdeniami, bez akéhokoľvek návrhu na ich preukázanie; a to napriek opakovaným záväzným právnym záverom vysloveným v tejto otázke odvolacím súdom.

11.2. Z hľadiska právneho posúdenia veci považoval odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na obsah podaného odvolania a odvolacie námietky žalovaného, ktorými je odvolací súd viazaný, bolo predmetom odvolacieho konania v prvom rade vyriešenie otázky, či je možné považovať morálnu satisfakciu, ktorá bola žalobcovi priznaná zverejnením ospravedlnenia za postačujúcu a či žalobcovi zároveň nevznikla ujma značného rozsahu (§ 13 ods. 2 Obč. zákonníka), ktorá by odôvodňovala aj

priznanie materiálnej satisfakcie v podobe náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,96 eur. Je nepochybné, že uverejnením predmetného článku žalovaným došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. To však automaticky neznamená, že žalobcovi bez potreby akéhokoľvek ďalšieho dokazovania vznikol aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.596,50 eura, avšak v odôvodnení napadnutého rozsudku zrozumiteľne nevysvetlil, na akom základe dospel k záveru, že morálna satisfakcia vo forme ospravedlnenia žalobcovi v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa javí nepostačujúcou a ani nevysvetlil a riadne nezdôvodnil, prečo žalobcovi priznal túto náhradu práve vo výške 16.596,50 eura. Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku nevysvetlil, ako sa pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a určení jej výšky s kritériami uvedenými v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vysporiadal. Odvolací súd taktiež súdu prvej inštancie vytkol, že pri svojom rozhodovaní nevzal do úvahy ani judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach ochrany osobnosti. Poukázal na rozhodnutia ESLP Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu z roku 1991, Handyside z roku 1976, Lingens proti Rakúsku z roku 1986, Oberschlick proti Rakúsku z roku 1991, Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z roku 1999 ESLP, Hrico proti Slovensku z roku 2004 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 326/09- 37, v ktorom ústavný súd vysvetlil otázky stretu práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti. Uviedol, že v zmysle judikatúry ESLP treba čl. 10 ods. 2 Dohovoru vykladať tak, že výkon práva na slobodu prejavu môže podliehať sankciám (medzi ktoré patrí aj uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák.) iba za predpokladu, že tu je preukázaná existencia naliehavej potreby takejto sankcie, výnimky z práva na slobodu prejavu treba vykladať reštriktívne, a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť preukázaná. Doplnil, že ESLP vo svojej judikatúre tiež zdôrazňuje, že v každom prípade stretu práva na ochranu osobnosti s právom na slobodu prejavu treba skúmať, či články boli publikované v dobrej viere za účelom poskytnutia presných a spoľahlivých informácií v súlade s novinárskou etikou a či teda novinári postupovali v súlade s ich „povinnosťami a zodpovednosťou“, ktoré im vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru (rozsudok ESLP vo veci Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. proti Slovenskej republike z roku 2011).

11.3. Odvolací súd ďalej dôvodil, že napriek tomu, že súd prvej inštancie správne kvalifikoval osobu žalobcu, ktorý bol v rozhodnom období ministrom vnútra SR, ako osobu verejného záujmu, jeho ďalšie závery, na základe ktorých žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy, sú zjavne nesprávne a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, keď dospel k záveru, cit.: „Práve takáto osoba verejného záujmu, ako je minister vnútra, požíva zvýšenú právnu ochranu pred ničím nepodloženými, nepravdivými informáciami analyzovaného charakteru.“ K uvedenému záveru odvolací súd uviedol, že ak teda ide o zásah do osobnosti osoby verejného záujmu, táto okolnosť má za následok potrebu posudzovať akceptovateľnú mieru jej tolerancie voči kritickým názorom vysloveným médiami na jeho adresu a voči miere expresivity použitých výrazov ako zvýšenú. Aj takáto osoba má nepochybne právo na ochranu svojej povesti, dokonca aj vtedy, ak koná ako súkromná osoba, ale potreba takejto ochrany musí byť v rovnováhe so záujmami otvorenej diskusie o konaní takejto osoby. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí žalobcovi v konaní o ochranu osobnosti iba za zákonom ustanovených podmienok (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a iba v zákonom stanovenej výške (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Pri rozhodovaní o tom, či bude priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch a v akej výške, je potrebné aplikovať ustanovenia § 13 ods. 2 a § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v ich vzájomnej súvislosti. Posudzuje sa intenzita, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a spoločnosti. Žalobca bol nepochybne osobou verejného záujmu a jeho osobu je preto potrebné vnímať ako osobu verejnú, pri ktorej hranice akceptovateľnej kritiky sú značne široké. Preto je aj miera akceptovateľnej kritiky ako aj ochrany súkromia v dôsledku realizácie slobody prejavu, osobitne aj pri zverejňovaní informácií súkromného charakteru, u žalobcu vyššia ako u bežných osôb; v danom prípade ide jednu z najširších. Pri verejne činnej osobe platí vyššia miera tolerancie aj pri nepresných a nepravdivých výrokoch. Vecou verejnou je totiž nielen plnenie napr. nakladanie s majetkom štátu, ale rovnako aj činnosť osôb, ktoré sa na tejto činnosti podieľajú. Verejne posudzovaná bude teda aj činnosť jednotlivých osôb, ktoré spravujú verejné veci, a ak ide o hodnotiace úsudky, t.j. kritiku, ide o kritiku dovolenú a takéto osoby musia potom akceptovať aj väčšiu mieru kritiky v súvislosti so správou vecí verejných. Otázkam týkajúcim sa verejného záujmu je poskytovaná zvýšená ochrana vyhládavania a rozširovania súvisiacich informácií a

myšlienok, preto aj ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôraznil, že poslaním a nezastupiteľnou úlohou tlače je nepochybne šírenie informácií a myšlienok o otázkach verejného záujmu s tým, že zároveň je nepochybným právom verejnosti takéto informácie prijímať/dostávať; (por. I. ÚS 352/2011). Tieto otázky „môžu a majú byť verejne posudzované“ (por. IV. ÚS 302/2010 ako aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03). Vychádzajúc z obsahu uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že zverejnené informácie neboli v čase ich uverejnenia objektívne spôsobilé svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry žalobcu (ako súkromnej osoby), pretože vo vzťahu k nemu neobsahovali žiadne informácie (tvrdenia) týkajúce sa jeho aktivít mimo výkonu jeho povolania/funkcie, ktoré by boli spôsobilé ho uraziť, ponížiť či znevážiť. Z hľadiska obsahu uverejnené informácie boli príspevkom do celospoločenskej diskusie o dôležitej otázke verejného záujmu, t.j. o privilegovanej téme požívajúcej vysokú mieru ochrany slobody prejavu. Je nepochybné, že išlo o výroky uverejnené v tlačenom periodiku, ktoré sa týkajú žalobcu ako (bývalého) ministra a jeho činnosti súvisiacej s pôsobením v uvedenej funkcii, teda ide o záležitosti verejného záujmu. V tomto smere odvolací súd zastal názor, že uvedené kritériá vyznievajú prakticky výhradne v prospech žalovaného, keď za daného stavu, žalobca ako osoba verejne činná, resp. osoba verejného záujmu z hľadiska jeho funkcie, ktorú v rozhodnom období zastával, si musel byť vedomý, že s ňou je spojený aj oprávnený záujem verejnosti na informáciách tak o jeho osobe a predovšetkým o jeho činnosti v súvislosti s výkonom jeho funkcie; teda v danom prípade je u žalobcu, ako osoby verejne činnnej, aj nižšia miera ochrany jeho osobnostných práv.

11.4. V ďalšej časti odôvodnenia sa odvolací súd zaoberal požiadavkami na odôvodnenie priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj na prijateľnosť rozsahu (výšky) odškodnenia. Konštatoval, že týmito sa súd prvej inštancie neriadil a nezaoberal sa nimi. Záver súdu prvej inštancie o nemateriálnej ujme, ktorá mala žalobcovi vzniknúť, sa žiadnym spôsobom nepremietol do odôvodnenia rozhodnutia o priznanej výške. Odôvodnenie napadnutého rozsudku, týkajúce sa tak samotného priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako aj jej výšky považoval odvolací súd za arbitrárne, zjavne neodôvodnené, neprímerane prísne a nezohľadňujúce okolnosti predmetnej veci, pričom rozhodnutie ani nekorešponduje s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo, Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo, Público-Comunicacão Social, S. A. v. Portugalsko, Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko, Hachette Filipacchi Associés v. Francúzsko, Steur v. Holandsko, Lepojič v. Srbsko). Odvolací súd ďalej uviedol, že na to, aby bol žalobca úspešný a súd mu mohol nemajetkovú ujmu v peniazoch priznať, muselo by byť v konaní spoľahlivo a nad všetky pochybnosti preukázané, že v predmetnej veci priznané ospravedlnenie nepostačuje a že dôstojnosť alebo vážnosť žalobcu v spoločnosti bola znížená v značnej miere. V konaní o ochranu osobnosti spojených s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy je to žalobca, ktorý musí tvrdiť a zároveň aj predložiť také dôkazy (uniesť dôkazné bremeno), z ktorých možno dôvodne usúdiť, že v danom prípade sa morálna satisfakcia javí ako nepostačujúca, pretože bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Žalobca však, v priebehu celého konania nenavrhol vykonanie jediného dôkazu, ktorým by uvedené preukázal. Podľa odvolacieho súdu sa morálne zadosťučinenie v podobe zverejneného ospravedlnenia javí v konkrétnom prípade postačujúcim, najmä, keď v konaní nebolo nijako preukázané, že došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby žalobcu alebo jeho vážnosti v spoločnosti v značnej miere, tak ako to vyžaduje ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie nevyplýva, že by žalobca v konaní preukázal okolnosti dokazujúce, že v danom konkrétnom prípade žalobcovi nepostačilo len priznané ospravedlnenie, a to predovšetkým z hľadiska intenzity, rozsahu a trvania nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v práci, ale i v rodine. V konaní nebola vôbec preukázaná akákoľvek reakcia, ktorá by svedčila o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v žalobcu spoločnosti. Odvolací súd ďalej dôvodil, že z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobca v priebehu konania pred súdom prvej inštancie navrhol vykonať akékoľvek dôkazy na preukázanie týchto okolností. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba totiž vždy vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/15/2003, Zo súdnej praxe,

2003, č. 3, str. 68). Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej praxi poukázal i na to, že závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje aj so zreteľom na ohlas zásahu, ako aj na dĺžku trvania ujmy (R 29/2001), ktoré musia byť takisto preukázané. Odvolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené, dospel k záveru, keďže v konaní nebola preukázaná existencia okolností, ktoré nasvedčujú tomu, že z hľadiska ohlasu zásahu, jeho intenzity a, trvania rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a v spoločnosti v prejednávanej veci, je v danom prípade postačujúce už priznané morálne zadost'účinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

11.5. Ďalej odvolací súd považoval za dôležité upriamiť pozornosť aj na to, že pred uverejnením dotknutého článku, už dňa 27. 06. 1997 bol v denníku KORZÁR uverejnený článok autora Q. s podtitulkom „Kam až siahajú chápadlá narkomafie“ s nadtitulkom „Exminister M. zabránil vyhosteniu drogového magnáta“, ktorý sa venoval rovnakej téme ako napádaný článok a rovnako je nesporné, že o žalobcovi boli publikované aj obdobné články v denníku Pravda. Vzhľadom na uvedené, za stavu, kedy sa napríklad článok zverejnený v denníku Korzár venoval rovnakej téme ako napadnutý článok a bol zverejnený skôr ako dotknutý článok, bolo povinnosťou žalobcu bez akýchkoľvek pochybností preukázať, že práve týmto napadnutým článkom došlo k ním tvrdenému zásahu do jeho osobnostných práv a teda žalobca bol povinný preukázať nielen vznik ujmy, ale aj príčinnú súvislosť medzi vzniknutou ujmou a napadnutým článkom. Žalobca však ani v tejto otázke neunesol dôkazné bremeno, keď v konaní nebolo vôbec preukázané, že práve napadnutý článok bol jedinou a bezprostrednou príčinou vzniku žalobcom tvrdenej značnej ujmy na jeho strane.

11.6. Žalovaným uplatnenú námietku premĺčania a s tým súvisiacu odvoláciu námietku žalovaného, odvolací súd považoval za nedôvodnú, keď uviedol, že túto otázku vyriešil Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 30. júna 2016, sp. zn. 2Cdo/313/2015, ktorým rozhodol o dovolaní žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 14. októbra 2014, sp. zn. 14Co/541/2014, pričom dospel k záveru, že pre posúdenie danej veci je prvoradé zodpovedanie otázky, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v podobe zamietnutia náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu premĺčania nároku nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu ako dovolateľa, že až v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/278/2007 z 25. 09. 2008 bol prvýkrát Najvyšším súdom Slovenskej republiky vyslovený názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premĺčuje, čo fakticky vytvára nerovnosť medzi účastníkmi konania. Dovolateľ podal žalobu v dobrej viere, že jeho právo premĺčané nie je a k odstráneniu tohto nerovného postavenia je preto súd oprávnený prihliadať i konštatovaním, že uplatnenie námietky premĺčania je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ). Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolateľovi je potrebné poskytnúť ochranu jeho základných práv aplikáciou ustanovenia § 3 ods. 1 OZ a posúdiť námietku premĺčania vznesenú žalovaným ako neopodstatnenú, pretože je v rozpore s dobrými mravmi (je nemravnou).

11.7. Keďže zo strany žalobcu neboli tvrdené ani preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by mohli zakladať splnenie predpokladov pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a preto súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd podľa § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 a 2 CSP. V časti nároku na morálnu satisfakciu zverejnením požadovaného ospravedlnenia bol úspešný žalobca. V časti uplatneného nároku, ktorým sa žalobca domáhal priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, bol úspešný žalovaný, keď odvolací súd dospel k záveru, že tento nárok žalobcovi, z dôvodov uvedených vyššie, nevznikol. Pomer úspechu žalobcu a žalovaného v konaní bol teda 50 % žalobca (úspech v časti priznania morálnej satisfakcie) a 50 % žalovaný (neúspech žalobcu, ktorý je úspechom žalovaného, v časti nároku na materiálnu satisfakciu). Vzhľadom na výsledok sporu potom treba vychádzať z toho, že nie je na mieste žiadnemu z nich priznať nárok na náhradu trov konania, preto odvolací súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania vyvodil z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Navrhol napadnutý rozsudok

zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

12.1. Dovolateľ považuje záver odvolacieho súdu o tom, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu svojvoľne, resp. arbitrárne, za nesprávny. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení záväzný právny názor odvolacieho súdu jasne a zrozumiteľne opísal a uviedol, že ho považuje za nesprávny a považuje za potrebné sa od neho odkloniť, a tento svoj odklad náležite a podrobne zdôvodnil. Na rozdiel od odvolacieho súdu mal súd prvej inštancie za to, že nevyhnutnou podmienkou priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je a nemôže byť preukazovanie reakcie, ktorú zásah do osobnostných práv vyvolal v rodinnom pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Rozsudok NS SR 4Cdo/15/2003 označil súd prvej inštancie za založený na nesprávnych záveroch, ojedinelý, nepodporený ďalšou rozhodovacou praxou. Na podporu odklonu od záväzného právneho názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie poukázal na názory odbornej verejnosti (v bodoch 82. a 86.), judikatúry Najvyššieho súdu ČR (v bodoch 87. až 90.) ako aj judikatúry Najvyššieho súdu SR, vrátane jemu predchádzajúcich súdov SSR, ČSSR (body 83., 84., 85., 91., 92., 93., 94.), ktoré sú v protiklade s názormi uvedenými v rozsudku NS SR 4Cdo/15/2003, ktoré si osvojil odvolací súd. Dovolateľ sa v celom rozsahu stotožnil s názormi súdu prvej inštancie, ktorými tento odôvodnil svoj odklon od záväzného právneho názoru odvolacieho súdu a je presvedčený, že neexistuje racionálny dôvod na to, aby bol pri rozhodovaní o zásahu do osobnostných práv osoby uplatňovaný rozdielny prístup pre vznik nároku na morálnu satisfakciu a vznik nároku na satisfakciu vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dovolateľ osobitne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. 06. 1998 sp. zn. 1Co/15/97 (R 45/2000), z ktorého vyplýva, že v prípade zásahu do osobnostných práv poškodenej osoby televíznym vysielaním ide o zásah takého charakteru, takej intenzity a takého rozsahu, že je potrebné považovať nárok na relutárnu náhradu bez ďalšieho za daný. Nie je teda potrebné žiadne dokazovanie ohľadne reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom pracovnom, či inom prostredí poškodeného. Podľa názoru dovolateľa prezentovaného v dovolaní odvolací súd sa preskúmateľným spôsobom nevysporiadal s odôvodnením odklonu súdu prvej inštancie od záväzného právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v skôr vydanom rozhodnutí, neuviedol, prečo preferoval názory obsiahnuté v rozsudku NS SR 4Cdo/15/2003 pred názormi obsiahnutými v iných rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie, v dôsledku čoho jeho rozhodnutie trpí vadou nedostatočného odôvodnenia a za týchto okolností je vada nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku takej intenzity, že zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

12.2. Podľa názoru dovolateľa je dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP daný aj tým, že sa odvolací súd rozhodol súdom prvej inštancie zistený skutkový stav posúdiť sám a rozhodnúť meritórnym rozhodnutím o žalobe žalobcu. K uvedenému postupu pristúpil odvolací súd bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie, resp., aby dal žalobcovi možnosť reagovať na to, že sa chystá zistený skutkový stav posudzovať z právneho hľadiska odlišne od súdu prvej inštancie. Dovolateľ je toho názoru, že ak chcel odvolací súd právne posudzovať zistený skutkový stav odlišne ako súd prvej inštancie, mal žalobcu (a aj žalovaného) v súlade s ustanovením § 382 CSP vyzvať na to, aby sa k takémuto odlišnému právnemu posúdeniu vyjadrili ak tak neurobil, jeho rozhodnutie trpí vadou zmatečnosti aj z tohto dôvodu.

12.3. Dovolateľ v dovolaní vyjadril presvedčenie, že odvolací súd sa dopustil aj nesprávneho právneho posúdenia, a to predovšetkým v otázke správneho stanovenia hypotézy ustanovenia § 13 ods. 2 OZ. V danej súvislosti formuloval aj právnu otázku:

„Výplýva z hypotézy ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, že osoba, ktorej bolo zasiahnuté do osobnostných práv, je pre úspech v konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch povinná preukazovať:

- i) následnú reakciu, ktorú tento zásah vyvolal v rodinnom pracovnom, či inom prostredí tejto osoby,
- ii) že po tomto zásahu skutočne došlo ku zmene v kvalite jej vzťahov alebo k zmene vo vnímaní jej osoby v rodine a jej blízkom okolí,
- iii) že tento zásah mal negatívny vplyv na výkon podnikateľskej činnosti osoby a že by ovplyvnil jej príjem, prípadne, že by došlo k zníženiu jej príjmu v porovnaní s obdobím pred zásahom a
- iv) že by sa obraz o tejto osobe v kruhu jeho blízkych, priateľov, alebo v oblasti výkonu jej profesie v dôsledku zásahu akýmkoľvek spôsobom podstatne zmenil?“

V tejto otázke vychádzal odvolací súd predovšetkým zo záverov rozsudku NS SR 4Cdo/15/2003, ktorý je však podľa dovolateľa rozhodnutím ojedinelým, na ktoré nenadviazala ďalšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu. To, či je zásah objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 OZ, posudzuje súd tak, že rieši otázku, či by v situácii, za ktorej došlo k zásahu do osobnosti fyzickej osoby, pociťovala vzniknutú nemajetkovú ujmu (vzhľadom na jej intenzitu, rozsah, trvanie) ako závažnú každá iná fyzická osoba (nachádzajúca sa v danom mieste, čase a v osobnom, rodinnom a pracovnom postavení postihnutej fyzickej osoby). Opätovne zdôraznil, že uvedené platí rovnako bez ohľadu na to, či fyzická osoba žiada náhradu nemajetkovej ujmy vo forme morálneho zadosťučinenia alebo vo forme relatívnej náhrady. Právne posúdenie odvolacieho súdu, na základe ktorého dospel k záveru, že žalobca bol pre úspech v tomto spore povinný preukazovať (i) následnú reakciu, ktorú zásah do jeho osobnostných práv vyvolal v jeho rodinnom pracovnom, či inom prostredí, (ii) že po tomto zásahu skutočne došlo ku zmene v kvalite jeho vzťahov alebo k zmene vo vnímaní jeho osoby v rodine a v jeho okolí, (iii) že tento zásah mal negatívny vplyv na výkon jeho podnikateľskej činnosti a že ovplyvnil jeho príjem, prípadne, že by došlo k zníženiu jeho príjmu v porovnaní s obdobím pred zásahom, a (iv) že by sa obraz o ňom v kruhu jeho blízkych, priateľov, alebo v oblasti výkonu jeho profesie v dôsledku zásahu akýmkoľvek spôsobom podstatne zmenil, považuje za nesprávne a za také, ktorá je v rozpore s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, najmä - rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 1998, sp. zn. 1Cdo/89/97 (R 29/2001), Rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 11. 2005 sp. zn. 5Cdo/136/2004, rozhodnutím uvedeným v Zborníku III. stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, str. 176, rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 26. 11. 2019 sp. zn. 8Cdo/66/2018, Uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. 03. 2020, sp. zn. 7Cdo/177/2019. Dovolateľ tiež považoval za vhodné poukázať na ustálenú judikatúru súdov ČR v otázke posudzovania nárokov na náhrady nemajetkovej ujmy pri zásahu do osobnostných práv, ktorá je vzhľadom na výraznú podobnosť (takmer totožnosť) právnych úprav SR a ČR v tejto oblasti, v plnom rozsahu použiteľná aj pre slovenskú právnu prax a to najmä na závery Rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 16. 12. 2020 sp. zn. 25Cdo/1004/2020, Rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 17. 02. 2016 sp. zn. 30Cdo/520/2014. Z uvedených názorov ustálených rozhodovacou praxou českých súdov jednoznačne vyplýva, že preukázanie reakcie, ktorú zásah do osobnostných práv poškodeného vyvolal, nie je nevyhnutnou podmienkou priznania nároku na náhradu relatívnej náhrady. Závery vyplývajúce z Rozsudku NS SR 4Cdo/15/2003, s ktorými sa stotožnil odvolací súd, teda celkom zjavne nekorešpondujú ani s ustálenou judikatúrou českých najvyšších súdnych autorít.

13. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý sa v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom odvolacieho súdu a jeho závery považuje za opodstatnené a riadne odôvodnené. Je evidentné, že žalobca si v dovolaní mylí vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, pre ktorý skutočne postačuje len spôsobilosť narušenia alebo ohrozenia osobnostných práv dotknutej osoby, s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý nevzniká automaticky, ale musí byť bezpochyby preukázané, že došlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti v značnej miere, prípadne k inej skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom dôkazná povinnosť je na dotknutej osobe. Zdôraznil, že rozsudok 4Cdo/15/2003 nie je jediným rozhodnutím, ktoré poukazuje na nevyhnutnosť dokazovania v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy a poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. 04. 2006, nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 zo dňa 05.12. 2017, nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 492/2012 z 18. 04. 2013, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. 12. 2009, sp. zn. II. ÚS 418/09, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 02. 2024, sp. zn. III. ÚS 115/2024. Nakoľko zo strany žalobcu nebol preukázaný vznik skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žalovaný má za to, že v kontexte vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, žalobca neunesol súvisiace dôkazné bremeno, a preto žalobcovi správne nebola priznaná nemajetková ujma v peniazoch. Súd prvej inštancie síce uvádza množstvo súdnych rozhodnutí, ktoré zohľadnil pri formulovaní svojich záverov, avšak citované časti daných rozhodnutí, ako aj samotné rozhodnutia sa podľa žalovaného týkajú absolútne odlišných právnych a skutkových okolností, prípadne ich prvoinštančný súd nesprávne interpretoval. Žalovaný ďalej uviedol, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že ani jedna z podmienok, ktorá musí byť naplnená

pre aplikáciu § 382 CSP nebola splnená a tak odvolací súd nemal povinnosť podľa neho postupovať. Má za to, že dovolanie je neprípustné a nedôvodné, a preto navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania žalovaného.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

15. Žalobca vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Dovolací súd pristúpil najskôr k posúdeniu namietanej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca namieta nedostatok dôvodov až nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku vo vzťahu k nevysporiadaniu sa s odôvodnením odklonu súdu prvej inštancie od záväzného právneho názoru odvolacieho súdu (a aj argumentáciou žalobcu) vysloveného v uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 14Co/418/2016 z 28. 11. 2017. Taktiež namietal vadu v súvislosti s § 382 CSP, keď nevyzval žalobcu, pokiaľ chcel odvolací súd skutkový stav zistený súdom prvej inštancie právne posudzovať odlišne, aby sa k takémuto odlišnému právnemu posúdeniu vyjadril.

17. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnym pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

19. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je veľmi pestrý. Procesné elementy tohto práva zdôrazňujú „stanovený postup“, teda dodržanie procesných pravidiel v konaní ako celku pred všeobecným súdom. Nezávislosť jeho rozhodovania sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Jedným z takýchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na riadny proces, vylučujúcim svojvôľu pri rozhodovaní, je i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 a 3 CSP. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, kedy sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, alebo ignorujú kogentnú normu, či popierajú všeobecne akceptované chápanie dotknutého právneho inštitútu, treba také rozhodnutie považovať za stojace v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám. Obsahom tohto ústavou a dohovorom zaručeného práva je zaistenie práva na spravodlivé (riadne) súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

21. Pojem „právo na spravodlivý proces“ teda podľa názoru najvyššieho súdu zahŕňa nielen „postup súdu“ ako jeho „faktickú“ činnosť, ale (najmä) aj nesprávne súdne rozhodnutie, v dôsledku ktorého nemohol účastník konania (dovolateľ) uplatniť svoje práva pred okresným i krajským súdom.

Predovšetkým súdnym rozhodnutím je takmer výlučne determinované právo na spravodlivý proces, lebo ním sa súdne konanie ako celok končí. Niet preto žiadneho dôvodu pre všeobecný záver, že by malo byť z tohto pojmu (právo na spravodlivý proces) vylučované rozhodnutie súdu, ktorým sa završuje (resp. končí) celé konanie (porov. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013 a pod.).

22. Podľa posledne citovaného nálezu ústavného súdu (III. ÚS 330/2013) súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré odborne jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom žiadanej súdnej ochrany. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť riadne a právne správne odôvodniť svoje rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti prípadu.

23. Podľa tohto výkladu nie je - logicky vzaté - prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP závislá na jeho dôvodnosti, totiž až na tom, keď „vyjde najavo“ (ne)správnosť dovolateľovho tvrdenia o existencii dôvodu zmätočnosti vo forme porušenia práva na spravodlivý proces. To však môže vyjsť najavo iba vtedy (či až vtedy), ak dovolací súd vecne preskúma tvrdenie dovolateľa o porušení tohto práva, o tvrdenom dôvode porušenia práva na spravodlivý proces vydá svoje fiktívne rozhodnutie, ktorým buď dovolanie rozsudkom zamietne (vtedy je dovolanie neprípustné), ak je napadnuté rozhodnutie správne, alebo napadnuté rozhodnutie zruší (vtedy je dovolanie prípustné a zároveň aj dôvodné).

24. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

25. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

26. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

27. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

28. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

29. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 03. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

30. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu odvolací súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, žeby dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť (4Cdo/102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti ale hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale aj tiež so zásadami spravodlivého procesu.

31. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

32. Je zrejmé, že odvolací súd pristúpil k zmenovému rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP, čo vyplýva z výrokovej časti rozhodnutia a z bodu 42. napadnutého rozsudku.

33. Z bodu 24. napadnutého rozsudku vyplýva, že: „24. Odvolací súd v prvom rade poukazuje na to, že súd prvej inštancie opätovne, v úplnom rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu, rozsudkom z 09.11.2018, č. k. 15C/13/2018- 452 žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.596,96 Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom v rozpore so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu, celkom svojvoľne, rozhodol bez vykonania akéhokoľvek relevantného dokazovania. Odvolací súd považuje za dôvodné námietky žalovaného, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p. a odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno vyhodnotiť inak, ako celkom zjavne zmätočné, nesprávne a najmä ignorujúce záväzné právne názory nadriadeného súdu. Je pritom jedným zo základných princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť, pritom súd je povinný starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (por. III. ÚS 36/2010). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je však v zjavnom rozpore s uvedenými princípmi a zásadami.“

34. Z rozsudku súdu prvej inštancie v tejto veci z bodov 26. až 32. plynie : „26. Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 14Co/418/2016 - 370 zo dňa 28. novembra 2017, zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava III č.k. 27C/31/2001 - 127 zo dňa 2.4. 2008 v napadnutej časti, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 500.000 Sk a v časti, v ktorej bola žalovanému uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 109.497,- Sk zrušený a vec v rozsahu zrušenia vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. 27. V bode 17. uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „Ako už odvolací súd uviedol vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, v konaní o ochranu osobnosti sa od žalobcu vyžaduje, aby preukázal /uniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia/, že v dôsledku neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv nie je postačujúcim priznaním morálna satisfakcia najmä preto, že v značnej miere bola znížená dôstojnosť ako osoby, alebo jeho vážnosť v spoločnosti. V súdnej praxi Najvyššieho súdu SR bolo opakovane vyslovené, že „pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch“ /rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 15/2003/.“ 28. V bode 19. uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „Možno potom tiež konštatovať, že súd prvého stupňa nepostupoval správne, keď sa uspokojil iba s tvrdením žalobcu o existencii nepriaznivých následkov vzniknutých voči jeho osobe v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom žalovaného, hoci v konaní ani neboli predložené, resp. navrhnuté relevantné dôkazy, ktorými by sa preukázalo, že zásah do osobnostných práv žalobcu vyvolal tie - ktoré následky.“ 29. V bode 20. uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 Cdo 89/1997, podľa ktorého samotná závažnosť vzniknutej ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným, kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné, tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.“ 30. V bode

21. uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „Až na základe riadneho dokazovania o tvrdených následkoch, možno potom spravodlivo vyhodnotiť, či zadostučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 OZ /uverejnenie ospravedlnenia/ je postačujúcim, alebo či v prejednávanej veci okrem ospravedlnenia je na mieste aj priznanie primeraného zadostučinenia v peniazoch. Výška zadostučinenia v peniazoch však v takom prípade musí byť primeraná aj z hľadiska nevyhnutnosti zachovania primeraného a rozumného zohľadnenia a vyváženia záujmov všetkých zúčastnených strán.“ 31. V bode 22. uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „Vzhľadom na zistené pochybenia v postupe prvej inštancie, náprava ktorých si vyžaduje doplnenie dokazovania a opätovné vyhodnotenie skutkového stavu, nemožno na základe odvolania žalovaného rozhodnúť v merite veci o požadovanom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP rozsudok v uvedenej časti zrušil so súvisiacim výrokom o náhrade trov konania, a vec vrátil súdu prvej inštancie ďalšie konanie a opätovné rozhodnutie.“ 32. V bode 23. uvedeného uznesenia odvolací súd uviedol, že „V ďalšom konaní súd prvej inštancie sa bude riadne zaoberať tým, či vo veci nie je postačujúcim uverejnenie ospravedlnenia, a zároveň, či sú splnené predpoklady aj na postup podľa § 13 ods. 2 OZ. K sporným skutočnostiam súd prvej inštancie prípadne doplní dokazovanie v zmysle návrh strán sporu, vo veci opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.“

35. V ďalších bodoch odôvodnenia 117. až 149. súd prvej inštancie uvádza: „117. V ďalšej časti analýzy sa bude súd zaoberať právnym názorom odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení, konkrétne v bode 17. /bod 27. odôvodnenia rozsudku/, a to aplikácia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 15/2003, teda, že „pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiacia o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.“ 118. Uvedené rozhodnutie je obsahovo jednoznačné. 119. Je to v podstate jednoznačný výklad § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ. 120. A je to jediný dôvod, pre ktorý môže byť priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. 121. Prvostupňový súd nesúhlasí s takýmto výkladom a uvedie aj dôvody na odchýlenie sa od takého výkladu. 122. Predtým však poukáže na iný právny problém, a to veľmi vážny. 123. V podstate ide o to, že športovou terminológiou vyjadrené - „počas zápasu sa zmenili pravidlá hry.“ 124. „Zápas“ začal podaním žaloby v roku 2001 a k „zmene pravidiel hry“ došlo v roku 2003 uvedeným obsahovo jednoznačným rozhodnutím NS SR v zmysle bodov 120. a 121., teda po dvoch rokoch. 125. Obsahom tohto rozhodnutia je to, že pokiaľ žalobca uvedené skutočnosti nepreukáže, súd musí žalobu zamietnuť a uložiť povinnosť žalobcovi zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. 126. Avšak v súčasnosti je právny stav taký, že žalobca mal podať návrh na zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 CSP účinného od 01.07. 2016. 127. Pokiaľ by ho nepodal, súd by musel žalobu zamietnuť a žalovanému nahradiť trovy konania. 128. A pokiaľ by ho podal a súd by zmenu žaloby nepripustil v zmysle § 143 ods. 1 CSP, tak musí žalobu zamietnuť a uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania. 129. V podstate žalobcovi by neostalo nič iné, ako zobrať žalobu späť a zaplatiť žalovanému náhradu trov konania. 130. A takýto právny stav je ďalšia „zmena pravidiel hry počas zápasu.“ 131. Súď ešte poukazuje na to, že na takúto právnu situáciu nebol aplikovateľný § 95 ods. 1 vety prvej OSP účinného do 30.06. 2016 a uvedené rozhodnutie NS SR by sa dalo použiť ako výkladové pravidlo, ale uvedená úprava § 140 ods. 2 CSP je oproti úprave § 95 ods. 1 vety prvej OSP precizovaná a nedáva žalobcovi inú možnosť ako ju aplikovať, teda podať návrh na zmenu žaloby. 132. Je teda možné bez akejkoľvek pochybnosti konštatovať, že žalobca sa dostal v podstate do pre neho právne neriešiteľnej situácie. 133. A vyúsťujúcej do zamietnutia žaloby. 134. To znamená, že žalovanému by „pomohlo“ uvedené rozhodnutie NS SR v nadväznosti na § 140 ods. 2 CSP. 135. Takéto právne riešenie však možné nie je, pretože existuje aj „právo ekvity“, teda „právo na spravodlivosť.“ 136. A výklad v zmysle bodu 134. odporuje uvedenému právu. 137. Žalobca je právne odkázaný na návrh na zmenu žaloby, očakávanie rozhodnutia súdu o tomto návrhu a následne, ak by súd vyhovel takému návrhu a preukázanie niečoho, čo už ani v podstate po 18 rokoch už ani nie je možné preukázať. 138. A takýto výklad uvedeného práva nie je vo svojej podstate „rozpor s dobrými mravmi“, tu sa nechoval „nemravne“ ani NS SR a takisto ani zákonodarcu. 139. „Právo ekvity“, teda „právo na spravodlivosť“ je širší pojem ako „právo písané“, od ktorého sa súd síce môže v určitých prípadoch odchýliť, ale toto nie

je ten prípad. 140. „Právo písané“ je vo svojej podstate „právo objektívne“ a nemusí v zásade vyjadrovať „spravodlivosť“. 141. „Dať“ „spravodlivosť“ znamená nezabrániť žalobcovi domôcť sa ekvity, teda spravodlivosti, čo znamená vyložiť právo tak, aby neutrpel ujmu domôcť sa spravodlivosti vznikom skutočností, ktoré nemohol ovplyvniť a ktoré ho vystavujú prakticky istote neúspechu v konaní. 142. A aj mu ju dáva tým, že na základe uvedenej analýzy neprihliada k uvedenému rozhodnutiu NS SR. 143. A ani by k nemu neprihliadol a uviedol by dôvody pre ktoré sa od neho odchyľil. 144. Uvedené rozhodnutie je pre ochranu osobnosti priam absurdný výklad práva pri už uvedenej konštatácii, že ide o jediné kritérium naplnenia § 13 ods. 2 a 3 OZ. 145. Do uvedeného rozhodnutia NS SR sa vyvolanie následkov nevyžadovalo, a to bol dôvod prijatia tohto výkladového pravidla. 146. Pre žalobcu by to prakticky znamenalo nasledovné: 147. Preukazovať kto mu vynadal, kto ho prefackal, opľul, nakopal a to všetko koľkokrát, kto s ním prestal komunikovať, kto sa ho pýtal „koľko za to od W. dostal“, „po koľko frčí herák“, ako často „je našľahaný“, preukazovať, že spolužiaci jeho detí pýtajú od neho „zopár dávok“, že kamarátky jeho manželky si pýtajú sem tam na dámsku jazdu aspoň niečo mäksie, napríklad extázu a že okolie sa ich pýta, „či si našli pod stromčekom koks“, teda niečo drahšie, ale keď sú už tie Vianoce, tak si teda dopriali. . . , že „či si ešte nájde žilu“ . . . 148. A súd by nesmierne zaujímal, ako by to preukazoval, keď by útočníkov ani nepoznal a kto by mu vôbec išiel z osôb uvedených v bode 147. svedčiť na súd, napríklad kolegovia, spolužiaci jeho detí, kamarátky jeho manželky . . . súd zámerne bod 147. analýzy takto formuloval, aby plasticky poukázal na nezmyselnosť uvedeného rozhodnutia NS SR. 149. Skutkové naplnenie uvedeného rozhodnutia NS SR by bolo pre žalobcu nerealizovateľné, najmä po 18 rokoch konania, on stratil akúkoľvek možnosť byť úspešný v súdnom konaní, lebo on tie dôkazy už ani nie je schopný predložiť, zmizla akákoľvek „rovnosť zbraní pre súdom“, vlastne mu bolo odňaté právo na prístup k súdu.“

36. T.j. v týchto častiach rozsudku súd prvej inštancie odôvodňuje prečo sa odkláňa od vysloveného záväzného právneho názoru vyššie citovaného uznesenia odvolacieho súdu. Ako je zrejmé z obsahu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu najmä z bodu 24., odvolací súd tu len konštatuje, že súd prvej inštancie rozhodol tak, že nerešpektoval vyslovený právny názor odvolacieho súdu, a teda rozhodol svojvoľne, bez akéhokoľvek relevantného dokazovania, ignorujúc záväzné právne názory odvolacieho súdu. Nevenuje sa odôvodneniu súdu prvej inštancie, ktorý vysvetľuje, prečo a z akého dôvodu súd prvej inštancie nerešpektuje vyslovený právny názor odvolacieho súdu v tejto konkrétnej veci.

37. K tomu dovolací súd všeobecne poukazuje, že podľa § 391 ods. 2 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

38. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je jeho povinnosťou v odôvodnení zrušujúceho rozhodnutia inštruovať súd prvej inštancie, ako má po zrušení veci postupovať. To znamená, že má jasne formulovať, aké procesné úkony má súd prvej inštancie vykonať na odstránenie procesných väd, ktoré boli dôvodom pre zrušenie rozhodnutia. Okrem toho má odvolací súd v odôvodnení uviesť svoj jasný a zrozumiteľný názor na skutkové a právne otázky súvisiace so zrušovaným rozhodnutím. Samozrejme, tu musí existovať korelácia medzi rozhodnutím súdu prvej inštancie, odvolaním a rozhodnutím odvolacieho súdu. Ak napríklad súd prvej inštancie zastaví konanie pre prekážku litispendencie a na základe podaného odvolania dospeje odvolací súd k záveru, že táto prekážka neexistuje, vysloví svoj záväzný právny názor iba na otázku posúdenia tejto procesnej podmienky, ale zároveň nebude zaujímať stanovisko k podstate žalobou uplatňovaného nároku. Ak odvolací súd zrušuje rozhodnutie vo veci samej, môže v odôvodnení vyjadriť názor na procesný postup prvoinštančného súdu či na procesné úkony sporových strán, na skutkové okolnosti sporu, ako aj na právne posúdenie veci, to všetko v rámci zákonných limitov odvolacieho prieskumu podľa § 379 až § 383. Pokyny odvolacieho súdu majú za cieľ nasmerovať priebeh ďalšieho konania pri rešpektovaní záväzných procesných pravidiel, ktorými sa riadi civilné sporové konanie. Príkaz prvostupňovému súdu na doplnenie dokazovania by tak mohol byť odôvodnený iba tým, že bol naplnený dôvod na zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. c), a to iba v rozsahu úspešných odvolacích námietok odvolateľa, prípadne tým, že boli v odvolacom konaní úspešne uplatnené nové prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany podľa § 366. V sporovom konaní je vylúčené prikázať

prvostupňovému súdu vykonanie dokazovania bez návrhu sporovej strany nad rámec ustanovenia § 185 ods. 2 a 3.

39. Právny názor odvolacieho súdu je záväzný pre súd prvej inštancie a vzťahuje sa rovnako na otázky hmotného i procesného práva. Ide o tzv. inštančnú alebo kasačnú záväznosť, ktorá v žiadnom prípade neznamená zásah do nezávislosti sudcu, definovanej v čl. 144 ods. 1 Ústavy SR. Výkon súdnej moci je zverený všeobecným súdom, ktoré v rozhodovacej činnosti postupujú podľa záväzných predpisov procesného práva. Súdný systém je jednotný a jednotlivé stupne súdov plnia v inštančnom postupe tie úlohy, ktoré sú im týmito predpismi zverené.

40. Judikatúra Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR je vzácnne jednotná pri posudzovaní zákonného príkazu rešpektovania právneho názoru súdu vyššej inštancie, či ide o viazanosť prvoinštančného súdu rozhodnutím odvolacieho súdu, alebo viazanosť odvolacieho súdu rozhodnutím dovolacieho súdu (§ 455). Rovnaká povinnosť platí pre všeobecné súdy aj vo vzťahu ku kasačným nálezom Ústavného súdu SR vydaným v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb.

41. Iba vo výnimočných prípadoch sa princíp viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu nemusí uplatniť. Pôjde najmä o situáciu, ak v dôsledku zmeny skutkových zistení, z ktorých vychádzal odvolací súd, už jeho právny názor nie je možné rešpektovať, pretože je napríklad potrebné aplikovať inú právnu normu. Vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu sa pripúšťa odchýlenie od záväzného právneho názoru aj vtedy, keď došlo v inom konaní k odlišnému vyriešeniu prejudiciálnej otázky, z ktorej odvolací súd vychádzal. Ďalším dôvodom, ktorým sa môže odôvodniť nerešpektovanie právneho názoru súdu vyššej inštancie, je zmena právnej úpravy, ku ktorej došlo po zrušení rozhodnutia. Odklon od kasačného právneho názoru môže napokon byť ovplyvnený aj podstatnou zmenou rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít po rozhodnutí odvolacieho súdu. V tejto súvislosti vyslovil ústavný súd záver o relatívnosti kasačnej viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu v prípade, keď odvolací súd svoj právny názor oprel o závery rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré bolo následne zrušené ústavným súdom (IV. ÚS 232/2022).

42. Akýkoľvek odklon od záväzného právneho názoru vysloveného odvolacím súdom je nevyhnutné dôkladne odôvodniť (analogia s § 220 ods. 3). Jeho bezdôvodné nerešpektovanie môže byť posudzované ako svojvôľa so všetkými právnymi následkami. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022 Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, 2022, s. 1476 - 1479).

43. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní o odvolaní žalovaného, ktorému vyhovel napadnutým zmenovým rozsudkom, síce konštatuje porušenie ust. § 391 ods. 2 CSP vo svojom zmenovom rozsudku, avšak vôbec sa nezaoberal dôvodmi, pre ktoré súd prvej inštancie, ako uvádzal vo svojom rozsudku nerešpektoval vyslovený právny názor odvolacieho súdu (viď body tu 34. a 35.) a teda či išlo, resp. nezdôvodnil či išlo alebo mohlo (nemohlo) ísť o uvedenú výnimku z ust. § 391 ods. 2 CSP. Z tohto dôvodu je možné vyhodnotiť, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne zdôvodnený aj v zmysle uvedených zásad pri ktorých sa vo výnimočných prípadoch princíp viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu nemusí uplatniť. Zmenový rozsudok odvolacieho súdu teda nereagoval aj v zmysle § 387 ods. 3, resp. § 220 ods. 2 CSP na podstatné argumenty (aj uvádzané rozhodnutia NS SR) v konaní, ktoré sa niesli naprieč celým konaním. Bude potrebné a v tomto smere dáva dovolací súd za pravdu dovolateľovi, odôvodniť aj to, či sú uvádzané dôvody odklonu súdu prvej inštancie od vysloveného záväzného právneho názoru odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvádzaných zásad relevantné, alebo nie, pričom na to odvolací súd pozabudol a preto jeho rozhodnutie v tomto smere nemôže byť dostatočne odôvodnené.

44. Pokiaľ ide o dielčiu námietku nerešpektovania § 382 CSP, k tejto dovolací súd uvádza, že nie je dôvodnou.

45. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci

rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

46. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné. Výzva odvolacieho súdu podľa ust. § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/1/2018).

47. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp., ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj sp. zn. 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011).

48. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

49. Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia vecí“ vychádzajúci z § 382 CSP (tiež por. § 171 ods. 1 CSP), teda súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, aby strany sporu dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia vecí. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010, 4Cdo/22/2017). V predmetnej veci nejde o žiadne porušenie uvedeného ust. § 382 CSP, nakoľko ako je zrejmé, odvolací súd na vec nepoužil iný právny predpis, ktorý doposiaľ použitý nebol, preto nebolo vo veci potrebné aktivovať ust. § 382 CSP.

50. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015). Dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

51. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

52. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

53. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.